OGLAŠAJTE V NAJBOLJŠEM SLOVENSKEM ČASOPISU
★
Izvršujemo vsakovrstne tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN THE BEST SLOVENE NEWSPAPER
★
Commercial Printing of All Kinds

VOL. XXXVII.—LETO XXXVII. CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), JANUARY 5, 1954 ŠTEVILKA (NUMBER) 2

Nov grob

FRANCES KAVČIČ

Po šestletni težki bolezni je umrla na svojemu domu Frances Kavčič, rojena Popit, stara 74 let, stanujoča na 1204 E. 167 St. Doma je bila iz vasi Rovte pri Logatcu na Notranjskem, kjer zapušča brata Matijo in sestre Anico, Lojzo in Cecilijo ter več sorodnikov. V Ameriki se je nahajala 33 let in je bila članica društva sv. Jožefa št. 169 KSKJ, društva V boj št. 53 SNPJ in podr. št. 10 SŽZ.

Tukaj zapušča soproga Johna, doma iz vasi Žiri, otroke: Mrs. Katherine Cesen, Edward, in Mary Stimac, sin John ml, pa je pogrešan od leta 1945 ko se je nahajal v vojaški službi, šest vnukov in dve sestri Mrs. Jennie Dolenc in Mrs. Mary Boyer v St. Louis, Mo., ter več sorodnikov. Pogreb se vrši v četrtek zjutraj ob 8.45 uri iz pogrebnega zavoda Joseph Žele in sinovi, 458 E. 152 St., v cerkev Marije Vnebovzete ob 9.30 uri in nato na pokopališče Calvary.

Zadušnica

Jutri, v sredo zjutraj ob 8.20 uri se bo brala osmina v cerkvi sv. Jeronima za pokojnega Joseph Pozelnik. Sorodniki in prijatelji so vabljeni, da se opravila udeleže.

Pozdravi

Pozdrave iz Holy Hill, Fla., kjer se nahajajo na oddihu pri Mr. in Mrs. Adolph Perko, pošiljajo: Mr. in Mrs. John Komin, Mr. in Mrs. Jakob Fajdiga, Mrs. Anna Klančar, Mrs. Anna Smrke in Mrs. Jennie Strnad iz E. 51 St. V spremstvu Mr. Rostana in Mr. Kaplerja iz New Smyrna Beach, Fla., so se podali v ondotni Slov. nar. domu, kjer so se seznanili z več drugimi rojaki iz Clevelanda, in kjer so skupno proslavili Silvestrov večer. Obiskali so tudi Mr. Frank Zakrajšek v St. Petersburgh, Fla.

Krožek št. 3 Prog. Slovenk

Seja krožka št. 3 Progresivnih Slovenk se vrši v sredo zvečer v Ameriško jugoslovanskem centru na Recher Ave. Pričetek ob 7.30 uri. Podani bodo celoletni računi kakor tudi celoletno poročilo. Sklepalo se bo glede ustanovitve plesalnega krožka in Valentinovega plesa, ki se vrši 7. februarja. Članice so vabljene, da se udeležijo v polnem številu.

Kennick v Washingtonu

Kakor se nam poroča, se je William J. Kennick, bivši councilman 23. varde v Clevelandu, ter sedaj profesor ekonomije na univerzi v Illinoisu, udeležil konvencije ameriških ekonomistov, ki se je vršila 28. do 30. decembra v Washingtonu, D. C. Na dnevnem redu je bilo razpravljanje o današnjem gospodarskem stanju in načrtih, ki jih bo zvezna vlada podvzela v slučaju, da brezposelnost naraste nad sedem odstotkov. Kennick poroča, da se je sestal s Cirilom Zebot, slovenskim profesorjem na Duquesne univerzi.

OBJAVIMO TOČNE ŠTEVILKE O AMERIŠKI BREZPOSELNOSTI!

WASHINGTON, 4. januarja—Federalna vlada je trdila, da je bilo koncem meseca novembra okrog 1,400,000 brezposelnih v Ameriki. Privatno se je ugotovilo, da je bilo v zadnjih tednih decembra odpuščenih iz službe 53,000 delavstva. Demokratski senator Douglas iz Illinoisa pa trdi, da gre za razliko skoraj enega milijona in da moramo računati s približno številko treh milijonov trenotno nezaposlenih. Na vsak način pa naj se objavi točno število nezaposlenega delavstva.

Senator Douglas je sam gospodarski strokovnjak. Kot bivši profesor za narodno gospodarstvo na univerzi v Chicagu se je bavil z gospodarskimi študijami in je v svojih knjigah izredno jasen.

Senator Douglas je bil tisti, ki je pozval Belo hišo, naj ne odlaša z objavo gospodarskih predlogov, kako naj se sanira gospodarstvo. Baje ima Bela hiša namen, da pride s konkretnimi predlogi na dan šele koncem meseca januarja. Vsako odlašanje razprav o gospodarstvu je po mnenju Douglasa škodljivo.

Senator Douglas je v vrsti tistih 300 gospodarskih znanstvenikov, ki so mnenja, da smo v resnični gospodarski krizi, čeprav šele v začetku te krize.

Z vprašanjem zaposlenosti in nezaposlenosti se bavi tudi strokovno ameriško časopisje. Če že ni tri milijone brezposelnih, je v letu 1954 to število vsaj pričakovati. Mnenja, da se bo ameriška produkcija znižala med petimi in desetimi odstotki, so splošna. Tudi poslovni svet kot tak računa z padcem.

Na drugi strani gre za psihološko razpoloženje, ki je v gospodarstvu tako škodljivo, kakor tudi koristno, kakor se ga pač zna dirigirati.

So nekateri, ki so mnenja, da je kriza že v tem, če se o krizi sploh govori. Dolžnost federalne vlade pa je, da dirigira to psihološko razpoloženje v koristno smer. Pozitivna dejstva, kako stoji gospodarstvo, pa je objaviti.

Položaj v industrijah

Nas zanima v prvi vrsti industrija jekla, ki je v letu 1953 dosegla v svoji produkciji rekord. Producirala je za $126,600,000,-000. Kapaciteta ameriške industrije jekla je približno 120 milijonov ton jekla. Nesporno je, da je na produkcijo jekla vplivalo mednarodno ozračje, to je, da se je končala vojna na Koreji in da se je znižala ameriška pomoč tujini. Kljub temu pa industrija jekla najavlja, da bo v tem letu izkoristila skoraj vso svojo produkcijsko kapaciteto, da bo celo nadkrilila produkcijo iz leta 1953. Ali gre za psihološko razpoloženje in propagando, ali za stvarnost?

Sicer je ameriška produkcija jekla še vedno prva na svetu. V tem letu je znašala svetovna produkcija jekla 256,385,000 ton. Če odpade na Ameriko nad sto tisoč ton, se razvidi, kako daleč vodi Amerika v produkciji jekla pred vsem drugim svetom. Druga za Ameriko je Sovjetska zveza, ki je producirala okrog 40 tisoč ton jekla. Šele njej sledijo Velika Britanija in Zapadna Nemčija.

Produkcija televizije in radia, kuhinjske opreme na električni in plinski pogon je dosegla ameriški višek in se enako računa, da bo šla ta industrija s tempom produkcije naprej tudi v letu 1954.

V kongresu, ki začne svoje zasedanje jutri v sredo, je pričakovati razborite debate o praktičnem gospodarskem stanju Amerike in o smernicah federalne vlade. Zanimivo je povdariti, da republikanci računajo z blagohotnim sodelovanjem demokratov, kakor tudi z njihovimi nasveti. Senator Knowland, ki vodi republikance v senatu, je odkrito vabil demokratsko večino naj pomaga, da bo ozračje v senatu mirno.

Kaj pravi Eisenhower?

V svojemu govoru, ki so ga snoči oddajale tudi radijske in televizijske postaje, je predsednik Eisenhower trdil na splošno, da je njemu kot tudi federalni vladi za to, da se da pomoč, kjer je ta potrebna, da se vzdrži in nadaljuje prosperiteta. V potankosti se Eisenhower ni spuščal. To je prihranjeno za njegov nastop v kongresu v četrtek, ko bo prebral svojo zvezno poslanico.

Eisenhower veruje v prosperiteto, kakor tudi, da za to prosperiteto ni potrebna niti vojna niti pripravljalna vojna.

BURKE V WASHINGTONU

WASHINGTON, 4. januarja—Senator Thomas Burke, katerega je ohijski governer Lausche imenoval senatorjem kot naslednika Roberta Tafta, bo jutri zaprisežen. Zaprisegel ga bo podpredsednik Nixon. Pri tem dogodku novi senator Burke ne bo sam, marveč je najavljena večja skupina njegovih prijateljev, kakih 50 po številu, ki bo prisegi prisostvovala. Novi senator Burke se zaveda novih dolžnosti in zatrjuje, da bo novi službi posvetil vse svoje moči.

ZLATI VEK ZA ŠTUDENTE

Študent Sam Solomon študira na univerzi Iowa. On trdi, da je znašel komodno pot kako spati, pa se istočasno učiti. Ko gre v posteljo, si namesti pod blažino gramofonski ojačevalec in med tem časom ko spi, mu aparat javlja vse, kar se je predavalo v šoli. Ko je bil povprašan, potem seveda ko se je prebudil, kaj je s šolsko lekcijo, tako trdi Solomon, jo je znal na pamet.

NEMCE ODVAŽAJO

WASHINGTON, 4. januarja—Ameriško državno tajništvo javlja, da Sovjeti z vsemi sredstvi kaznjujejo vzhodno nemške upornike, ki so začeli dne 17. junija z oboroženim uporom zoper sovjetsko okupacijsko in domačo komunistično oblast. Trdi se, da je bilo izvršenih po 17. juniju kakih 12,000 aretacij, mnogo aretiranih pa je bilo odpeljanih naravnost v Sovjetsko zvezo.

Dodatek

Pokojni Andrew Možek, ki je bil pokopan zadnjo soboto, je služil v ameriški armadi tekom druge svetovne vojne, od 5. januarja 1944 do 11. januarja 1946, v katerem času je bil v Franciji in Belgiji.

ŽENSKE SE POSTAVIJO!

V Clevelandu obstoja žensko gospodarsko podjetje—ženska federalna hranilnica in posojilnica. Podjetje je začelo s skromnimi sredstvi. Bilo je to leta 1935, ko je znašalo premoženje te gospodarske ustanove le $85,-000.

V lanskem letu se je promet povišal kar za $4,000,-000,. skupno pa razpolaga podjetje s premoženjem $40,000,000.

Glavno pa je, kar povdarja ta gospodarska organizacija:

Gre za edino in edinstveno tovrstno hranilnično in posojilnično organizacijo na celem svetu, da imajo pri njej glavno in izključno besedo samo—ženske.

Nemčija gre v svet

BONN, Nemčija, 4. januarja—Dvoje zapadno nemških jeklarn je podpisalo z Indijo pogodbo za gradnjo jeklarn v Indiji.

Zapadno nemška trgovska podjetja se tudi pripravljajo, da se Zapadna Nemčija udeleži v največjem obsegu gospodarske razstave, ki bo otvorjena prihodnjo spomlad v Mexico City.

Zapadno nemška kemična industrija je objavila podatke, da je znašal njen izvoz v letu 1953 vrednost $600,000,000. Potolčen je bil rekord prejšnjih let.

MRAZ IN SNEG V EVROPI

LONDON, 4. januarja — V noči od 3. na 4. januar 1954 je zajel Veliko Britanijo, kakor tudi zapadno Evropo val mraza in snega. O mrazu poročajo iz raznih evropskih celinskih držav. Sneg je pobelil Francijo in Italijo ter Jugoslavijo, v Alpah samih pa je nastopil mraz tudi do 13 stopinj pod ničlo. Mnogo turistov, posebno mlade športnike, sta mraz in sneg presenetila in se javljajo slučaji, ko so prijatelji zimskega športa celo zmrznili.

V zadnje slovo

Članice društva sv. Ane št. 4 SDZ so prošene, da pridejo nocoj ob 7. uri v Zakrajškov pogrebni zavod, da izkažejo zadnjo čast umrli članici Mary Krainz, jutri zjutraj ob 9. uri da se pa po možnosti udeleže njenega pogreba.

Članice podružnice št. 18 SŽZ pa so prošene, da pridejo ob 7.30 uri, da se poslovijo od pokojne članice Mary Krainz.

Vile rojenice

Vile rojenice so se zglasile prejšnji teden v ponedeljek pri Mr. in Mrs. Robert Metelko, 105 Seneca Trail, Willoughby, O., in jima pustile v spomin krepkega sinčka-prvorojenca, kateremu so dali ime Terrace. Dekliško ime matere je bilo Terry Cichon. Tako sta postala Mr. in Mrs. John in Jennie Cichon iz E. 239 St. in Euclid Ave. prvič stari oče in stara mama, Mr. in Mrs. Joseph in Julia Metelko iz 24830 Lake Shore Blvd. pa petič. Čestitamo!

Mir v letu 1954 ni v nevarnosti; vsaka depresija se da odvrniti!

KAKO GLEDAJO NA SVET POLITIKI IN DELAVCI

V vrstah novoletnih izjav naletimo na izjave profesionalnih politikov, delavskih voditeljev in vojaških poveljnikov. Izjave se tičejo ameriške notranje in zunanje politike. Zdi se, da je splošno prepričanje, da mir v zunanjem svetu ne bo moten; vprašanje je le, če bomo imeli gospodarski mir v notranjosti Amerike.

Ameriški državni tajnik John Foster Dulles zatrjuje Amerikancem, da imajo lahko popolno zaupanje v novo leto 1954, ki bo mirno in tudi pravičnost bo bolje zasigurana. Svobodoljubni svet je v zadnjem letu sprejel v svoje roke iniciativo, sile komunizma pa so sedaj v obrambi.

Če je Sovjetska zveza pripravljena, da se razgovarja z zapadnim svetom, je to znak, da se tudi sama boji vojne z atomskim orožjem. Združena Evropa je vsaj na vidiku.

Ameriške težave v Aziji

Gre za polotok Indijo, kjer ste dve državi in na sto in sto milijonov ljudi. Ti državi ste Pakistan in Indija Nehruja. Razvoj zadnjega časa je privedel do tega, da se je muslimanski Pakistan, ki ima nad 75 milijonov prebivalstva, tesneje oklenil naše Amerike, kakor pa Indija Nehruja. Amerika je pripravljena, da pomaga Pakistanu in to gospodarsko in vojaško, za sebe pa zahteva, da ima v istem Pakistanu vojaška oporišča. To politiko Amerike do Pakistana obsoja predsednik indijske vlade Nehru in je radi nje zelo zaskrbljen. Nehru gre za ciljem, da naj bodo azijska naroda v sporu med komunizmom in zapadnim blokom, nevtralna. Nevtralna naj bo tudi Indija. V zbliževanju med Ameriko in Pakistanom pa vidi Nehru tudi nevarnost za končno odločitev kam naj pripada tolikrat imenovana provincija Kašmir na severozapadnem delu Indije, katero si lastite obe državi zase. Nehru pravi, da bodo spričo nove ameriške politike do Pakistana Amerikanci potegnili s Pakistanom.

V Indiji Nehruja je močna stranka komunistov. Stranka je za indijske razmere tudi dobro organizirana. Te dni je imela svoj občni zbor in je v vprašanju Pakistana odobrila politiko Nehruja, češ, da gre za ameriško imperialistično politiko, ko ta zahteva vojaške baze v Pakistanu. V tem vprašanju pa je za indijskimi komunisti, kakor tudi za Nehrujem—Sovjetska zveza. Na vsak način politično zelo delikatno vprašanje, ker gre za važne strateške točke, obenem pa tudi za sto in sto milijonske mase!

Evropa na poti do združenja?

Vojaški poveljniki Severno atlantske zveze so mnenja, da je zapadna Evropa varna pred morebitnim sovjetskim napadom. Te vojaške pomoči so se v zadnjih treh letih podvojile. Vojaški poveljniki pa so mnenja, da bo treba nadaljnjega oboroževanja, nadaljnje ameriške vojaške pomoči, skratka, da bodo vojaški izdatki še nadalje bremenili državne proračune.

In politično? Gre za politične igre v Parizu in v Bonnu v Nemčiji. Kancler zapadno nemške vlade Adenauer je prepričan, da bo Zapadna Nemčija sodelovala v zapadnem bloku in pomagala ohraniti mir in vzpostaviti svobodo narodov. Adenauer je nadalje mnenja, da se je tehtnica nagnila na stran svobodoljubnega sveta.

Za Francijo bo mesec januar politično važen. Sedanji predsednik vlade Laniel je sklical za to sredo izredno sejo francoskega parlamenta. Na tej seji bo dal izjavo o francoski zunanji politiki, parlament pa bo stavljen pod važno vprašanje ali da vladi zaupnico, ali ne. Praktično vzeto—ali bo sedanja vlada Laniela ostala ali pa bo padla. Laniel je hotel odstopiti, kakor hitro je bil izvoljen novi državni predsednik francoske republike Coty. Coty je to demisijo odklonil. Računa se, da bo Laniel dobil potrebno zaupnico in da bo njegova vlada ostala na krmilu Francije tja do spomladi. Vprašanje zaupnice je važno, ker se bliža konferenca štirih zunanjih ministrov, ki se sestane dne 25. januarja v Berlinu in bo šlo za francosko sosedo Nemčijo. Skratka—Francija mora nekaj povedati in njen zunanji minister mora iti na to konferenco pripravljen, ko gre za francosko—nemške odnošaje.

V Italiji sami so bila važna posvetovanja med sedanjim predsednikom vlade Pello in bivšim predsednikom De Gasperijem. Vlada Pelle naj bi bila le začasna, da sprejme pod streho državni proračun. Razvoj političnih dogodkov ji je nakazal drugo pot. Vlada Pelle je postala prava delovna vlada in Pella sestavlja politično gospodarski program, ki ga naj odobri italijanski parlament.

In ameriško delavstvo ?

Predstavniki ameriških delavskih unij naglašajo, da bo prišlo do ožjega sodelovanja organiziranega delavstva, celo do spojitve dveh glavnih unij, A.F.L. in C.I.O. V gospodarskem pogledu si ameriško delavstvo ne dela nobenih iluzij. Obstojajo znamenja, da gremo v gospodarstvu nazaj. Večje število brezposelnih, manjše število delovnih ur po tovarnah in podjetjih so dovolj zgovorna priča. Ali pa je kaka depresija v resnici nujna? Primera z znano veliko depresijo pred dvajsetimi leti ne drži. Takrat namreč ameriško delavstvo, ki je močno, pravi, da se dajo vse grozeče depresije odpraviti, samo da se najdejo prava pota. Tudi trenotno ni na mestu noben pesimizem, treba je le delati! Skratka, napraviti je gospodarski načrt in sprijazniti se z idejo, da je sistem čistega gospodarskega liberalizma stvar preteklosti tudi za Ameriko.

POJASNILO DOZDEVNE UGANKE!

WASHINGTON, 4. januarja—Prvotno je bilo na Koreji 23 ameriških vojnih ujetnikov, ki so odklonili povratek v domovino. Do sedaj sta se dva premislila in se vrnila; ostalo jih je še 21, ki naj bodo vneti za komunizem. Ali gre za ameriške vojake, ki so podlegli komunizmu šele na Koreji?

V kongresu so izvršili z vojaško pomočjo preiskave in so morali priznati: Trije ali štirje teh vojakov so bili komunisti že v Ameriki, oziroma so imeli zveze s komunisti celo predno so šli k vojakom. Dva nadaljnja sta vojna zločinca. V ujetništvu sta se obnašala zoper sorojake s kriminalnimi dejanji, tako da bi morala pred sodišče, če bi se vrnila. Trije ali štirje so vdani spolnim perverznostim. Med ujetniki so tudi trije črnci, katere bo komunistična propaganda kot komuniste uporabila za propagando po deželah sovjetskega bloka.

Razne vesti iz sveta

V državni tiskarni v Washingtonu, kjer se tiskajo bankovci, je drzni tat odnesel $160,000 v novih bankovich po $20.

O enaki drzni tatvini v National banki v mestu Amarillo, Texas, je bilo odnešenih $75,-000.

*

Zaslišanje Rusa Gouzenka nekje v bližini Montreala v Kanadi, je bilo izvršeno. Gouzenka sta spraševala ameriška senatorja Jenner in McCarran. Kanadska vlada uradno potrjuje to zaslišanje. Vse drugo je v tajnosti. Gre za rusko špijonažno mrežo v Združenih državah.

*

V bližini Quebeca, kraj Ibe Alma živi par, ki se je poročil 1. maja 1946. Žena je po letu 1946 porodila že šestkrat dvojčke. Ženi je 31 in možu 29 let. Poleg številne družine je še neka posebnost, da je mož brezposelen in je mnenja, da bodo morali v Quebec pomagati mu s posebnim zakonom.

*

V Bonnu v Nemčiji praznuje kancelar Adenauer v vsej moči in zdravju svoj 78. rojstni dan. Svoje moči pripisuje Adenauer razne vzroke, glavna pa sta, da živi preprosto, veliko hodi, ne kadi, pač pa ima rad kozarec porenskega vina.

*

Minnesoto je zajel novi mrzli val iz Kanade. Val se pomika proti vzhodu in bo tekom današnjega dne v Ohio, kjer se napoveduje sneg in mraz.

Iz Evrope poročajo o izrednih vremenskih neprilikah. Sneg, mraz pa tudi poplave. V hribovih je zaznamovati več smrtnih slučajev.

*

V Springfield, O., je na državni šoli učiteljica drugega razreda sama opazila, da gori šolsko poslopje. V prisotnosti duha je opozorila drugo učiteljstvo na nevarnost in tako pripomogla, da se je učiteljstvo s šolarji vred rešilo iz gorečega poslopja.

Listnica uredništva

Mr. John Lokar je zadnji teden poslal dopis o Silvestrovi zabavi zbora Jadran, ki pa je, žal, izostal. Upamo, da bodo to sprejeli v blagohotno pojasnilo pevci, katerim je Mr. Lokar obljubil, da bo reklamiral njih prireditev.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HEnderson 1-5311 — HEnderson 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):

For One Year—(Za eno leto)	$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	6.00
For Three Months—(Za tri mesece)	4.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):

For One Year—(Za eno leto)	$12.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	7.00
For Three Months—(Za tri mesece)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

"ENAKOPRAVNOST" V NOVEM LETU

(2)

Kot delavno ljudstvo nas bo zanimal posebni delavski program, kakor si ga je sestavilo ameriško organizirano delavstvo, katerega pa bi odobrilo tudi neorganizirano delavstvo, če bi se organiziralo.

Ameriška republikanska tradicija je ta, da naj vlada na gospodarsko socialnem polju popolna svoboda. Če kdo napreduje v privatni iniciativi, dobro njemu. Če kdo propade, pač propade. Ni pa treba nobene solze za njim. Federalna vlada, kakor tudi vlade ameriških zveznih držav naj ne delajo privatnemu kapitalu nobenih omejitev. To je princip! Radi tega, razen v vojnih slučajih, ni treba nobenih splošnih gospodarskih načrtov. Ali bo Amerika ta sistem še mogla ohraniti in se obvarovati—po mnenju republikancev—pred sodobnimi svetovnimi strujami, da v interesu skupnosti ima tudi gospodarstvo svoje predpisane poti?

Vojne razmere prinašajo doma redoma več zaposlitve kot je to slučaj v miru. Nekaj delavne sile se odvzame produkciji, ker gre k vojakom. Splošne potrebe radi vojne narastejo, ker vojna je pač vojna. Posledice doma so redoma te, da se zaposli vse, kar je dela sposobno, tudi ženska moč. Ko prenehajo sovražnosti z vsemi posledicami, se občuti, da je delovne sile "preveč," oziroma, da se je tudi produciralo "preveč." Na cesti je gotov odstotek dela, to pa iz enostavnega razloga, ker so posebne vojne razmere pač prenehale. Ali v Ameriki ni mogoče vzdržati tudi po taki končani vojni vso zaposleno delavno silo? Organizirano delavstvo pravi, da je, le da je potreben gospodarski načrt. Produkcija naj se pač preusmeri na druga polja. Če vzamemo ozemlje Združenih držav z vsemi razlikami in naravnimi zakladi, pa ga primerjamo s številom prebivalstva, pridemo do zaključka, da se to prebivalstvo da preživljati vsaj z višino sedanjega standarda življenja, če ne še višjega, samo delati je treba po načrtu. Ne bomo zanikali, da nam bo pri tem pomagala silovita in resnično obstoječa ameriška tehnika, ki je danes v svetu nedvomno po svoji širini in globini brez konkurence v svetu. Samo vprašanje je, kam z ameriškim človekom in kako pojmovati tega človeka!

Zavedamo se gotovih težav, ki bi nastale s še večjo produkcijo in še večjim kultiviranjem ameriške zemlje. Ameriška zunanja politika je namreč ta, da naj se države izven Amerike, ki so v zadnji svetovni vojni mnogo trpele, ker so bile neposredno torišče vojnih operacij, same obnovijo v gospodarstvu, same več producirajo, same dvignejo svoj standard življenja. Redoma pa se pri tem pojavi, da hočejo te države tudi več izvažati, ker le z izvozom pride nazaj v državo nekaj denarja, ki je potreben za domače gospodarstvo, nove investicije, predvsem pa za uravnovešenje državnega proračuna. Če pa je tem idejam napoti ameriška konkurenca in ameriški dolar? Kot povdarjeno, razumemo težave, vendar pa smo istočasno pristaši tiste ideje, da naj odgovorni politiki in poglavarji držav razumejo svojo vlogo. V Ameriki so jo razumeli Jefferson, jo je razumel Monroe, sta jo razumela Lincoln in Roosevelt. Velja tudi za danes in za Ameriko, kar je vpilo na svojih javnih zborovanjih pred več kot tisoč leti na rimskih ulicah ljudstvo, da naj namreč "konzuli—glavni predstavniki državne oblasti—pazijo, da republika ne bo trpela kake škode."

Delavski strokovnjaki trdijo, da se da povečati kupna moč delavskih dohodkov, ne da bi bilo treba dvigniti cene. Da ima ameriško delavstvo pravico, da se po podjetjih in tovarnah zboljšajo delavni pogoji. Amerika naj pazi na vzgojo svoje mladine. Kazalec na uri se v ameriškem zdravstvu bliža na poldne. Čudovita odkritja v medivini naj bodo dostopna širokim plastem, človeško zdravje pa na ne bo več predmet privatnih kupčij. Najnižja urna mezda 75 centov ne odgovarja. Treba jo je torej dvigniti. Ne rabimo opičjega posnemanja drugih držav. V naši notranjosti, spričo razsežnosti teritorija in naravnih zakladov, in že doseženega standarda življenja, Amerika pod pravim vodstvom lahko najde pot, ki zna voditi do pravega in splošnega blagostanja.

L. Č.

Ob Tihem oceanu

Piše FRANK KERŽE

MLADINA

Kdor išče, ta zmiraj najde kaj nenavadnega, posebnega ali novega. Če ne verjamete tega, vam takoj dokažem. Nekega dne se ustavim pred šolskimi poslopji v bližini mojega doma. Mladina je rajala v zlatem soncu, nizka šolska poslopja so stala vmes tiha in resna, kakor da bi kaj premišljevala. Tukaj imamo šole samo v enem nadstropju, zato zavzemajo dosti prostora.

Ko tavam tako in se ustavim zdaj tukaj zdaj tam, mi pride pred oči precej velika tabla, na kateri je bilo nekaj napisanega. Prišel sem dovolj blizu, da sem bral to, kar je bilo z velikimi črkami zapisano. In kaj mislite, kaj je bilo na tisti tabli? To-le: "Ramona Nursery School for Children of Working Mothers." Torej po naše: Ramona — šola za oskrbo otrok od mater, ki delajo. Preberem enkrat, dvakrat, trikrat—mi kar nekako ni hotelo v glavo.

Čakaj, pa še nekaj je pisanega, kar mi pojasnuje. Aha—zapisano je, kakšne otroke vzamejo notri. So številke 2, 3, 4, 5 let. Torej zares šola ali oskrbnica za male otroke, ki so v starosti dveh, treh, štirih in petih let. Pod dvemi leti morajo biti še doma. Starost nad pet let pa jih vzamejo že v otroški vrtec.

Torej šola ali oskrbovališče otrok od mater, ki delajo. V glavi so se mi ponavljale te besede, kakor bi iskale nečesa. Čakajte no. To je daleč nazaj, nekako pred 30 leti, ko sem čital v naši javnosti podobne besede, ki se pa niso nanašale na bogato Ameriko, pač pa na ubogo Rusijo, ki je bila tedaj v vseh mogočih krizah. Da, čim delj mislim, toliko bolj mi vrača spomin to, kar se je godilo pred tolikimi leti. Da, pravilno—Rusija je začela odpirati nove tovarne in zaposlovala je vse, kogar je pač dobila. Poleg moških so bile ženske, proste in oženjene, z otroci in brez otrok. In pisano je bilo tako, da so Rusi ustanovili posebne domove, ki so bili zgrajeni samo zastran takih otrok, ki so bili stari manj kakor šest let.

Matere so morale na delo—kam z otroci? Kam drugam, kakor v otroške domove, koder so skrbeli za nje, jih varovali, hranili, igrali se z njimi—na kratko: otroci so dobili pomožne matere. Ko je mati nehala z delom v tovarni, je šla v otroški dom in vzela dete domov. Tako je bil ta problem rešen za vse enako.

Ampak prosim vas, to je bilo v Rusiji, koder je manjkalo vsega, kar rabi živ človek. Da bo kdaj tudi v Ameriki tako, nisem mislil. Zakaj mi se bahamo, da plačujemo delavcem plače, kakor nikdo na tem svetu. Plače, pravim, ki so dovolj visoke, da se človek lahko oženi, dobi familijo in vse pokrije plača, ki jo dobiva mož. Nikdar nisem pričakoval, da bomo dobili v Ameriki kdaj kasto od "working mothers." A zdaj jo imam kar nekaj korakov od moje hiše. In to v času, ko služijo delavci brez posebne strokovne izobrazbe vsaj toliko, kakor ministri po raznih državah na svetu, vštevši našo Jugoslavijo.

Matere delajo. Matere služijo. Večkrat toliko ali več, kakor njihovi možje. Kam pa z denarjem? Brate moj, pred vsem na grbo. Ministrova žena ali žena navadnega delavca — obe sta enaki. Greš po ulicah—voziš se z busi, če nimaš svojega avta in vse okoli tebe izgleda, kakor da je sama gospoda na svetu. Denar se rabi—zakaj cunje so drage. Mislim reči, ženske obleke. In ne samo to.

Za kaj so pa avtomobili na tem svetu? Zato, praviš, da se mož vozi v kaki stari kari vsak dan na delo? Ampak to ni popolen račun. Zakaj poleg "starega" avtomobila, ki ga rabi "stari," imajo še enega, ki pa je lep, nov in zbrisan, kakor da je bil včeraj kupljen. Ta avto je doma in čaka—ne na "starega," ki mora biti zadovoljen z vsem, pač pa na—njo, ki je žena, pa če je že mati ali ne. Ko se mož poti pri težkem delu, se doma odpro počasi vrata od garaže in "gospoda" pride ven, ozre se okoli sebe, če jo kaka živa duša gleda—potem pa zdrsne okoli vogla. Kam? To vedo bogovi. Največ tega materiala srečaš po velikih prodajalnah, koder razstavljajo ženske obleke.

Včasih je bil dom, ki je rabil zadnji cent, katerega je prinesel mož domov. Danes je še dom, lepši in modernejši, kakor kdaj poprej. Ampak ni tako oskrbovan, kakor je bil nekdaj. Zakaj dom se je umaknil ne na drugo, ampak primeroma na peto stopnjo. Dom mora čakati za vse, zakaj kare so drage. Pravijo, da velja voziti karo okrog devet sto dolarjev na leto. To bi se reklo, njena kara že velja toliko, ker mora biti vselej "spucana" kakor stara flinta. In zavarovana zoper vse mogoče nezgode. Moževa kara je bolj potrpežljiva. Vsega dobi malo manj, pred vsem pa oskrbe.

Radoveden sem, koliko "mater" se vozi po svetu, to se pravi—v naši Ameriki, saj zunaj Amerike ni več sveta. Kako so že rekli Madjari glede njihove dežele? Zunaj Madjarske ni življenja, a če je življenje, ni tako.

Zdaj mi pa prihaja na misel en pregovor, ki bi se glasil nekako tako-le: Kakeršni stariši,

(Dalje na 3. strani)

Iz urada North American banke

CLEVELAND, Ohio — Na drugemu mestu je priobčeno poročilo o finančnem stanju North American banke za leto 1953. Naj bo tu posebej pojasnjenih nekaj važnih opomb za rojake, da bodo lahko ponosni na svoj največji slovenski denarni zavod.

Banka je z dnem 31. decembra 1953 dosegla največji napredek v zgodovini njenega postanka. Napredovala je v vlogah za $2,067,939.24, skupno pa za $2,224, 680.81. Njeno imetje znaša $16,211,017.71. V tej vsoti še ni všteto to, kar je banka v gotovini izdala za izboljšanje collinwoodske podružnice, oziroma za parkališče, kar je zneslo več tisočev. Tudi v ostalih podružnicah so bile narejene izdatne izboljšave.

Bančno vodstvo je napravilo boljše investacije in vkljub temu, da banka sedaj plačuje več obresti, še vedno izkazuje večji napredek. To je dobro za delničarje kot za vlagatelje, ker banka plačuje delničarjem redne dividende.

Za vložnike, ki vlagajo denar v banki, velja poleg bančne garancije, tudi tole pojasnilo: Od vsakega dolarja, ki je vložen na banki, se vloži 63c v vladne bonde; devet centov v sklad Federal Housing, ki jamči vse vloge; 28c pa v posojilni sklad za hipoteke ali vknjižbe (mortgages) na zemljišča. Torej je denar investiran na najbolj varen način s jamstvom.

Posebnost tega poročila je, da bo banka za vsako novo vlogo, narejeno od sedaj pa do 15. januarja, plačala obresti od 1. januarja. Banka vam nudi brezplačna pojasnila za nasvete v katerkoli zadevi in potrebi. Banka je že mnogokrat obvarovala svoje vlagatelje z dobrimi nasveti v gospodarstvu. Banka je najbolj zanesljiv prijatelj delavstva in trgovin in je takorekoč državna zastopnica vseh vlagateljev.

Poročilo je podano v imenu direktorjev North American banke

Anton Grdina, predsednik.

JANKO N. ROGELJ:

Prispevek k zgodovini S.N.D. v Clevelandu

(Nadaljevanje)

Izid volitve: Matt Petrovich 51 glasov, Jože Kalan 51, Zofka Birk 45, Joe Marinčič 23, Frank Černe 52, Jože Jauch 18, Rudolf Perdan 33, Louis J. Pirc 54, Frank Hudovernik 46, John Breskvar 19, Andrej Bogataj 23, Primož Kogoj 39, Jože Žele 57, Mihael Setnikar 38, Frances Lausche 33, Josip Turk 18, Anton M. Kolar 36, Joseph Terbovec 17, Mihael Luknar 19, Ignac Smuk 41, Anton Kuhelj 19, Louis Stegovec 10, dr. Frank J. Kern 52, Frank Rus 28, Frank M. Jakšič 40, John Glavič 15, John F. Jadrich 18, Frank Verbič 20, John Pollak 32 in Anton Milavec 19 glasov.

Izvoljeni direktorji:

(Prvi direktorij SND)

Za dobo dveh let: Joseph Žele 57 glasov; Louis J. Pirc 54, Frank Černe 52, dr. Frank J. Kern 52, Matt Petrovich 51. Za dobo enega leta: Josip Kalan 51, Frank Hudovernik 46, Zofka Birk 45, Ignac Smuk 41, Frank M. Jakšič 40, Primož Kogoj 39, Mihael Setnikar 38, Anton M. Kolar 36, Frances Lausche 33 in Rudolf Perdan 33 glasov.

Ker je bilo že pozno v noč, da bi se seja nadaljevala, se je sklenilo, da se vrši nadaljevanje v sredo, 22. marca v istih prostorih. Predsednik zaključi sejo ob eni uri popolnoči.

Matt Petrovich, predsednik;
Frank Hudovernik, tajnik.

Nadaljevanje prve delničarske seje za Slovenski narodni dom dne 22. marca 1916 v Grdinovi dvorani:

Predsednik Petrovich otvori sejo ob pol osmi uri zvečer, pozdravi navzoče delegate. Vprašа navzoče, ako sme Joseph Gasper od društva Clevelandski Slovenci, št. 14 SDZ zastopati odsotnega L. Abrama. Se mu dovoli. Nato čita brat tajnik zapisnik prvega zasedanja prve konvencije za zgradbo Slovenskega narodnega doma in se sprejme z popravkom male pomote, da je brat Perdan dobil 33 glasov in ne 39, kot je bilo čitano.

Predsednik Matt Petrovich se zahvali v imenu direktorjev za izvolitev in zaupnost izvoljenim direktorjem in da bo odbor vestno deloval, kakor to predpisujejo pravila, zapisniki in delničarske seje, da bo v korist narodu. Preide se na dnevni red.

Prva točka: Prodaja delnic pri društvih posameznim članom. O tem se razvije debata, katere se udeleže: Andrej Bogataj, Frank Černe, John Žlindra, Frank Zorič, Primož Kogoj, Joseph Marinčič, Anton M. Kolar, John F. Jadrich, Anton Kuhelj, Jakob Kocjan, Frank Rus in Jože Žele. Sklene se, da se delnice prodaja pri društvih in društvo naj izvoli iz svoje srede enega člana, kateremu bo društvo poverilo prodajo delnic. Denar za prodane delnice ali na obroke na posamezne delnice, se mora mesečno pošiljati na glavnega tajnika Slovenskega narodnega doma proti pobotnici. Ko bo delnica izplačana, se izroči delničarju v roke.

Druga točka je: Prodaja delnic privatnim osebam, ki niso člani društev. V debato posežejo: Rudolf Perdan, Josip Kalan, Frank Černe, Anton M. Kolar, Louis J. Pirc and Andrej Bogataj. Sklene se: Delnice se lahko prodajo privatnim osebam potom direktorija, in sicer v štirih obrokih in čas za plačilo velja člen 7, kot za druge delničarje. Nadalje se je sklenilo, da privatna delnica nima pri volitvah in delniških sejah nobenega glasu, v to svrho se da tiskati na delnice določba, ki določuje, kakšne pravice bo imel delničar, ki je lastnik delnice.

Tretja točka: Povrnitev denarja za kupljene delnice v slučaju smrti delničarja; radi tega se debatira in sicer bratje: Louis J. Pirc, Anton M. Kolar, Jakob Kocjan, John Kremžar in Andrej Bogataj. Sklene se: Delnice se ne izplačujejo—ne živim in ne mrtvim delničarjem, dokler se Slovenski narodni dom ne obrestuje.

Četrta točka: Agitacija in nasveti za SND. Brat Fr. M. Jakšič apelira na delegate in na direktiri, da bi se napravilo tako—zvane trgovske znamke, ki bi se potom direktorija prodajale raznim trgovcem, nakar bi občinstvo in člani Doma zahtevali te znamke mesto druge znamke od kakih drugih tvrdk. Ko bi bila knjižica znamk za $10.00 vredna, bi se dobilo tedaj za njo eno delnico. Nasvet brata Jakšiča splošno odobravan.

Brat Bogataj priporoča, da bi dal direktorij tiskat nekaj tisoč "opek" po pet centov komad in iste bi se prodajale po raznih trgovinah, veselicah in splošno med člani SND. Ob enem še nadalje priporoča, da bi izvolil posebni odbor, ki bi šel po naselbini in okolici nabirat prostovoljne doneske. Nadalje razne stvari priporočajo: L. J. Pirc, Mihael Lah in Frank Černe. Končno je sprejet predlog brata And. Bogataja, da se da direktorijem polna moč, da sklenejo vse potrebno, kar se jim bo videlo, da bo v korist Doma. Predlog soglasno sprejet.

Peta točka: Ali se sprejmejo tudi hrvatska društva? V debato posežejo: Frank Zorič, A Bogataj, Primož Kogoj, Jos. Marinčič, L. J. Pirc, Mihael Lah, Frank Černe in Jos. Jauch. Po končani debati se sprejme, da se v podjetje sprejmejo vsi Jugoslovani. Ker je bil dnevni red izčrpan, zaključi predsednik drugo zasedanje ob pol enajstih zvečer.

Matt Petrovich, predsednik.
Frank Hudovernik, tajnik.

*

Josip Jarc umre 18. marca

V tretjem dnevu po končani prvi seji druge konvencije za zgradbo narodnega doma v Clevelandu se je širila novica po slovenskem Clevelandu, da je umrl eden najbolj poznanih clevelandskih rojakov—Josip Jarc. Ni mu bilo usojeno, da bi videl sadove njegovega zamišljenega dela, da bi slišal zaključke druge narodne konvencije. Umrl je med prvo in drugo sejo, dne 18. marca, in dne 21. marca je bil pokopan. Naselbina je žalovala za možem, ki si je s pridnostjo in prirojeno možnostjo prebil do uradnika na Common Pleas sodniji, bil javni notar in učitelj državljanske šole. To je bila velika pridobitev za človeka pred štiridesetimi leti v slovenski naselbini. V kolikor mi je znano iz izgodovine tedanjih časov, je bil v naselbini javni notar tudi Louis Lauše, oče Franka Lausche-ta, ki je imel gostilno na 6121 St. Clair Ave. Prvo slovensko notarsko pisarno pa sta imela na 6204 St. Clair Ave. rojaka Frank Korče in A. Benedik.

Dne 20. marca je poročala "Clevelandska Amerika" sledeče:

V soboto zjutraj, dne 18. marca, je preminul za večno eden najbolj poznanih clevelandskih rojakov—Josip Jarc. Dolga bolezen ga je držala skoro pet mesecev na postelji, in končno je podlegel. Zapušča ženo, očeta in brata v Clevelandu, dočim sta dva brata tekom zadnjih let umrla. Josip Jarc je bil po svojem delu tesno združen z zgodovino clevelandske slovenske naselbine. Pred kakimi 15 leti je prišel v Cleveland in je takoj postal delaven. Svoje čase je bil drugi tajnik K. S. K. Jednote in se udeležil vseh burnih bojev proti tedanji upravi. Prišlo je leto 1906 in 1907, ko so vladali v Clevelandu znani farni boji. Bil je tedaj tudi poslovodja lista "Nova Domovina." Pozneje, ko je bil ustanovljen list "Amerika," je bil Jarc prvi poslovodja. Uslužben je bil pozneje pri raznih slovenskih podjetjih, zadnje čase pa je dobil dobro mesto na Common Pleas sodniji, kjer je našim rojakom mnogo pomagal pri pridobitvi državljanskih papirjev. Na političnem polju je bil vedno jako živahen, in dalj časa je bil predsednik Političnega kluba. Eno največjih zaslug si je pridobil s tem, da je ustanovil in dalj časa vodil slovensko večerno šolo za državljane. Kot javni notar je bil povsod znan, in zadnje čase se je polotil "Real estate" posla, dokler ga ni bolezen položila na postelj, odkoder ni več vstal. Ranjki Joe, kot smo ga klicali, je bil neprestano delaven, skromen, goreč za delo, katero mu je bilo predloženo. Seveda, vsakdo izmed nas ima napake, katere pa so bile male v primeri z njegovim delom za narod. Bil je eden prvih inkorporatorjev Narodnega doma. Tako je bilo njegovo delo vedno tesno združeno z javnostjo.

Z njim je preminul dober kos clevelandske slovenske zgodovine, in naselbina je izgubila dobrega delavca. Ranjki je preminul v 40. letu svoje dobe. Upamo, da najde počitek po obilnem delu in skrbeh, ki so ga zadnje čase posebno morile. Pri nas ostane v vednem spominu kot poštenjak in prijatelj. Njegove telesne ostanke poneso na pokopališče v torek ob deveti uri zjutraj.

*

Umrli Josip Jarc in moj prijatelj Frank Lunka sta bila pritelja. Zato sem vprašal Lunka, da naj mi pove kaj o umrlem Jarcu, v kolikor se še spominja njegovega življenja med clevelandskimi Slovenci.

Čitajte, kaj pripoveduje Frank Lunka:

"Jože se je pričel zanimati za narodni dom takoj, ko je prišel v Ameriko. Ko se je osamosvojil ter dobil stalno službo v sodnijskih uradih, je v vdiki meri posvečal svoj čas državljanski šoli. Ob vsaki priliki je nagovarjal naše ljudi, da naj si pridobijo državljanske pravice. To delo je vršil brezplačno. Zato je imel toliko prilike, da je prišel v dotiko z našimi ljudmi. Iz ta srečavanja so mu dajala zamisel, da je treba našemu človeku skupnega ljudskega shajališča. Po vsakem državljanskem pouku je našel čas, da je učencem razlagal pomen in korisi svojega lastnega središča—svoj narodni dom."

"Po društvenih sejah je poizvedoval, vkoliko so društva pripravljena na sodelovanje, da uresničijo in postavijo svoj dom. Takrat so že obstojala kulturna društva, kakor "Triglav," "Slovenski Sokol" in "Čitalnica," katerih iskren namen je bil, da si postavijo svoj dom. Podporno društvo "Lunder-Adamič," ki je gojilo tudi dramatiko, je bilo eno izmed prvih, ki je slišalo glas umrlega Jarca. Vse to zanimanje je rodilo sad, da je bil sklican prvi sestanek pripravljalnega odbora in pozneje prva konvencija v letu 1914 za zgradbo lastnega narodnega doma."

(Dalje prihodnjič)

OB TIHEM OCEANU

(Nadaljevanje s 2. strani)

taki otroci. Otrok se začne z končanim drugim letom šele zavedati, da je na svetu. Ogleduje vse, občuduje vse in z velikim trudom išče besed, s katerimi bi vprašal svojo mater: kako je to —zakaj je to. Bi vprašal—pravim, če bi bila mati in dete eno, kakor je bilo do zdaj na svetu. Ampak otrok je v oskrbovalnici, koder je za otroka vsaj taka šola, kakor je bila v starem kraju za vojaka. Nikdo ga ni vprašal, nikdo ne poslušal. Moral je molčati kakor mož v koruzi, zakaj govorili so vedno le višji.

Pa so nekateri stariši, kakor bi rekel "usmiljeni." To bi se reklo, mesto v šolsko oskrbovalnico, dobe človeka, pol človeka ali navadnega otroka za "Baby sitter," kar bi se reklo po naše: "otroške varuh." Ti so včasih stari ljudje, ki so brez denarja, včasi pa mlade punčke, ki so komaj iz šole. Kar je cenejše, tisto se vzame in —plača.

Kako se vzgajajo otroci v taki oskrbi, si lahko mislimo. Otroci ne izpoznajo starišev, stariši pa ne otrok. Tako gre do šestega leta. Potem se začne šolska doba in ž njo "frej ura" za mladino. Šola vzame nekaj ur na dan, vse drugo pa je prosti čas za otroka. Človek je socialno bitje in zato išče vedno sebi enakega ali podobnega na tem svetu. To bi se reklo z drugimi besedami—otrok je sam. Zato išče človeške družbe. To pa najde povsod.

S tem se začne vzgoja. Kakšna? Tako, da si ustvarjamo nov problem, katerega ne bomo rešili tako hitro. Mogoče je tudi, da ostane z nami za vse večne čase, dokler se ne zgodi kaj čisto posebnega na svetu. Otroci rastejo brez starišev. To se pravi, brez vsake odgovornosti. Brez vsake ljubezni, sočutja, hrepenenja, ideala in kaj vem kaj še. Družba z večjimi in starejšimi jih dela samostojne in neodgovorne. Prišlo je že tako daleč, da otrok sam izbere, kaj je in kaj ni zanj.

Že v zgodnji mladosti izpozna dolar, kar je nekaj največjega in najbolj zaželjenega na tem svetu. Dolar kupi "good time," kupi karo, prinese dobre čase—dolar reši vsa otroška vprašanja. Kaj čuda, če ne pusti drugega, kakor željo po denarju, katerega je pa treba zaslužiti. Vprašanje nastane: kako? On ne more med poklicne delavce, ker je premlad. Mogoče nekaj dobi od starišev—pa ne dovolj. Denar—samo denar—vse drugo ga ne briga. Da bi se učil in pripravljal za bodoči poklic? Ni treba. Dovolj je da, pozna dolar. Ker živi ob tem, kar pobere na cesti in v družbi—mislim na duševno hrano—začne reševati svoj problem sam. Boljše rečeno: v družbi, katera ga podpira in mu pomaga do dolarja.

Tatvine, ropi, napadi so na dnevnem redu. In največ od mladine, ki je organizirana med sabo v skupine od ducata do stotine. Teh otroških skupin je že danes samo v Los Angelesu in okolici nad petdeset organizacij. In ne mine dan, da bi ne poročalo časopisje o napadih in celo umorih. Zločinstvo raste s tako naglico, da se je začela vsa naša javnost baviti s temi zločinskimi skupinami. Pričeli smo sestavljati nekako statistiko teh "gangežev" in dognano je, da je že danes nad tri četrt milijona šolskih otrok, ki so pod policijskim nadzorstvom.

A to ni še vse. Ce računate na to, da policija najde komaj vsakega desetega zločinca, potem jih ne bo samo tri četrt milijonam, ampak med sedem in osem milijonov. To pa pomenja že nacionalni problem.

Te šolske roparske organizacije nosijo vsaka svoje posebno ime. Vsaki skupini načeljuje nekdo, ki je najbolj močan, najbolj surov in ima največ grehov nad sabo. Ta vodi, drugi mu sledijo. Imajo po največ španska imena. To sicer ne pomeni, da je največ Špancev ali Meksikancev med njimi. Španski jezik je tukaj dokaj poznat in ga govori veliko število ljudi. Je komaj nekaj nad sto let, kar je prišla Kalifornija pod Združene države. Zato imamo na stotisoče Špancev in Meksikancev. Jezik je zelo spreten, lep in lahak za učenje. Kakor so naši starokrajski rokovnjači imeli svoj poseben jezik, tako je tukaj s španskim jezikom.

Zanimivo je tudi to, da se te roparske skupine dele po starosti. Imamo "gangeže," ki gredo okroglo od devetega do petnajstega leta. Potem so skupine od 12. do 18. leta, nadalje od 15. do 20. leta. To gre naprej vse do 30. leta. Boste vprašali: "Ja, kaj se nikdo od teh 'gangežev' ne oženi?" Seveda se. Ampak to ne izpremeni človeka. Lahko, da se ne meša več tako med svojo skupino, kakor poprej, ko je bil še "ledek in frej." Čuti pa kar nekako pripadnost in neke dolžnosti. To bi se reklo: četudi se aktivno ne udeležuje s skupino, jo vseeno nosi v svoji duši in ji pomaga, kadar in kakor more. Zato je dokaj težko priti na sled tem lopovom. To pa pomeni zopet, da jim ne more do živega policija.

Imajo gangeži pa še eno prednost. In ta je pri naših sodnikih. Kogar vjamejo prvič in nabero dovolj dokazov proti njemu, ga sodnik ne obsodi. Pride na probacijo—to bi se reklo: na poskušnjo za nekaj mesecev ali let. Če se izpreobrne, je dobro, toda to se zgodi jako redko. Zato je znano, da je med našimi obsojenimi zločinci 64 procentov takih, ki so bili že na probaciji.

Pravijo sicer, da zločin nikoli ne plača. Ampak na drugi strani je zopet res, da moraš imeti jako dober material za sodnijo, ker drugače nič ne opraviš. Tega je pa težko dobiti, ker se gangeži med sabo tako iztrenirajo, da vedo vse potrebne fraze, ki jim pridejo prav pri zaslišavanju. Nadalje je še to, da si noben gangež ne upa nastopiti kakor priča proti svojemu tovarišu. Vsak zločinec vzame primeroma desetino na svoje rame. Devet "pointov" je njemu v prid, eden pa ne. Če ga vjamejo in mu dokažejo, tedaj plača, drugače pa ne.

Tako je na svetu, koder je dosti dolarjev in še več kar.

Kako bo leta dvatisoč?

Čeravno je do leta 200 le še 47, kar predstavlja življenjsko dobo ene človeške generacije, trdijo danes tehniki in znanstveniki, da bo naš planet v pričetku 21. stoletja čisto drugačen kot danes. Kljub ogromnemu tehničnemu napredku zadnjih desetletij človeštvu še ni uspelo, da bi izkoriščalo naravnost fantastične energije, ki jih je na našem planetu v izobilju. Že samo veter bi lahko dajal človeku milijarde in milijarde kilovatnih ur energije. Pri oceni te energije se nam odkrijejo naravnost astronomske številke. Veter sam bi lahko dajal, kadar ga bodo izkoriščali, tri in pol kvadriljonov kilovatov, torej milijonkrat več energije, kakor je danes na vsem svetu proizvajamo. V Zapadni Nemčiji bo neki inženir zgradil 240 visokih jeklenih stolpov z vetrnicami v premeru 17 metrov.

Človeštvo bo lahko vpreglo v svojo službo tudi sam Mesec. Čudno zveni, kaj ne? Toda znano je, da Mesec skozi vse leto premika milijarde kubičnih metrov morske vode. Zakaj naj bi bilo nemogoče spremeniti silo, ki nastaja ob plimi in oseki, v kilovate? Zakaj na primer poleg Meseca ne bi mogli vpreči v službo človeka tudi Sonce in predvsem morje. Da ne govorimo o ognjenikih, ki skrivajo v svojih žrelih neprecenljive količine energije.

Znani so tudi načrti, da bi puščavsko Saharo z namakanjem iz Sredozemskega morja—vodo bi seveda morali prečistiti—spremenili v rodovitna tla. Drugi zopet govorijo, da bi lahko Sredozemsko morje popolnoma izsušili, da bi lahko struge afriških rek usmerili v veliko saharsko puščavo, medtem ko bi Avstralijo namakali z vodo iz arteških studencov.

Več kot 350 milijonov Indijcev ne bo nikoli lačnih, kadar ne bodo več odvisni od monsunskega dežja. Inženirji pravijo, da bi bilo treba zajeziti velike reke, ki teko v dolino iz Himalajskega pogorja. V velikih načrtih bodočega sveta ima svoje mesto tudi znamenita Golfska struja. Če bi človeštvo uspelo jo preusmeriti, bi se kaj kmalu stopili neprecenljivi ledeni skladovi in debel leden oklep največjega otoka na svetu—Groenlanda. Tu bi lahko dobili novo domovino milijoni novih priseljencev. Vprašanje je samo, ali bo to možno.

Nobenega dvoma ni, da bosta v prihodnjih desetletih severna in srednja Avstralija združeni, tako da se bo lahko tod naselilo novih 20 milijonov ljudi. In človeštvo bo potrebovalo novega prostora, kajti leta 2000 bo živelo na svetu že tri milijarde ljudi. Če bi človeku uspelo zvrtati v notranjost zemlje 30 do 40 km globoko luknje, bi lahko izkoriščali tudi toploto iz notranjosti našega planeta. Če bi na primer dovajal v 500 stopinj segreto notranjost zemlje vodo, bi na ta način dobili ogromni parni kotel, ki bi igraje lahko stopil še tako velikanske ledenike.

Kakor vidimo, je načrtov za izkoriščanje novih energijskih virov več kot preveč, druga stvar pa je seveda, kdaj in kako jih bo človeštvo uspelo uresničiti.

SOY FLOUR IN CANDY

Soy flour is one of the ingredients in candy which is helping to push sales to new dollar records.

Preliminary estimates by the government indicate confectionery sales for the year ending Jan. 1 may touch $1,020 million, compared with manufacturers' sales the previous period of $992 million and of $963 million in 1951.

This steady increase is due i part to better ingredients and more scientific work in laboratories and experimental kitchens, says the Soya Food Research Council of Washington, D. C.

Most candy once was a concoction of boiled sugar and water, with only a half-dozen flavors. Today there are state and federal laboratories, food foundations, and individual companies where new ingredients are tested and new products developed which housewives and mothers recognize as important sources of food.

Soy flour is one new ingredient which is adding protein to numerous confectionery products. This powdered soy is 40 to 50 per cent protein, and blends easily with other popular ingredients. Frequently it serves as a binder to hold other items in a compact unit. It imparts a nutty flavor when such taste is desired.

Quality control is one of the outstanding features of soy flour. This control has been developed by such manufacturers as Spencer Kellogg & Sons, The Glidden Company and Archer-Daniels-Midland Co. in their own experimental kitchens and in conjunction with private and government laboratories throughout the country.

U.S.D.A. Photo
Soy Adds Protein Value

"Various types of candy," says the Soya Council, "have body-building soy protein and may properly be classified as foods. Mothers are more selective in choosing the protein carriers for children."

TISKOVINE
Enakopravnosti

IZDELANE V TISKARNI

SO LIČNE IN V NAJNOVEJŠEM TISKU

-Cene so zmerne—naročila hitro zgotovljena-

Se priporočamo društvom, trgovcem, obrtnikom in posameznikom

ENAKOPRAVNOST
6231 ST. CLAIR AVE.

Z MRTVAŠKEGA ODRA POBEGNIL

V Cetari pri Neaplju se je primeril nenavaden dogodek, ko je na veliko začudenje vseh in tudi veselje neki nenadoma umrli 57-letni Fernando Trumano nepričakovano vstal z mrtvaškega odra in se udeležil zajtrka pri svojih sorodnikih. Umrlega Trumano so položili na mrtvaški oder v kapelici na vaškem pokopališču. Ko so se sorodniki vsedli k mizi in hoteli zajtrkovati, se je umrl naenkrat pojavil na pragu in se vsedel v njihovo sredo. Najprej so se sorodniki nemalo prestrašili, nato pa so z velikim veseljem praznovali svidenje in so vstajenje obhajali s priboljškom najboljšega vina. Temu veselemu dogodku so se pridružili tudi pogrebci, ki so na pokopališču kopali jamo ter so nato v svoje veliko iznenadenje opazili prazen mrtvaški oder. Takoj so tekli v vas, da bi ljudem povedali o begu mrtvega moža, končno pa so ga našli živega in veselega v njegovem družinskem krogu.

25 MILIJONOV OBISKOVALCEV EIFFELOVEGA STOLPA

Delniška družba, ki je lastnica Eiffelovega stolpa v Parizu, je pripravila ljubiteljem te pariške znamenitosti svojevrstno presenečenje. Kdor bo imel v maju srečo, da bo 25 milijonski obiskovalec Eiffelovega stolpa, bo dobil krasen avto. Da si ne bo treba beliti glave z računi, so že zdaj nehali dajati informacije o številu obiskovalcev. Doslej so vsakemu človeku telefonično odgovorili, če se je zanimal, koliko ljudi se je že povzpelo na Eiffelov stolp.

Eiffelov stop je ena največjih privlačnosti Pariza že od leta 1889, ko je imel prve obiskovalce. Tistega leta jih je bilo največ, in sicer 1,968,287. Po številu obiskovalcev se je prvemu letu najbolj približalo lansko, ko je gledalo Pariz z Eiffelovega stolpa 1,245,094 ljudi. Lani se je število obiskovalcev bližalo 25 milijonom.

Ob smrti dragega..

se misli nehote obrnejo na pogrebnika in dostojno odpremo preminulega na njegov zadnji počitek.

Slovenska pogrebnica MARY A. SVETEK vam je v dneh žalosti na uslugo s svojo dolgoletno izkušnjo; vaše želje izpolni v vseh potankostih; zaupanje, ki ga ji poverite, ji je sveto.

Dostojanstven pogreb z vso osebno pozornostjo, ne glede na ceno, je del posluge.

MARY A. SVETEK

Slovenski pogrebni zavod
478 E. 152 St. KE 1-3177
Cleveland, Ohio

NAŠLO SE JE

MOŠKO ZAPESTNO URO NA E. 156 ST. IN WATERLOO RD. Kdor jo je zgubil, jo dobi nazaj če pokliče po 5. uri popoldne.

IV 1-7074

VAS MUČI GLAVOBOL?

Nabavite si najboljše tablete proti glavobolu v naši lekarni.
Cena 50c.
MANDEL DRUG CO.
Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.
15702 Waterloo Rd.—KE 1-0034
Pošljemo karkoli prodamo kamorkoli.

DUPLEX HIŠA

s 6 sobami na vsaki strani. Zadaj so 4 garaže; zimska okna; vsako stanovanje ima polno klet. Prodaja lastnik sam. Cena $15,700.

1125 NORWOOD RD.,
EX 1-4388

V NAJEM

Zaposlenemu moškemu

se odda v najem lepo opremljeno sobo v prijazni naselbini pri domačih ljudeh.

Vpraša se na
1110 EAST 72nd STREET

V NAJEM SE ODDA

stanovane treh sob, spodaj. Klet in pršna kopelj (shower bath). Pripravno za starejšo dvojico ali pečlarje.

Vpraša se na
1188 EAST 61st STREET,
v stanovanju št. 3, zgoraj

THE
NORTH AMERICAN BANK
COMPANY

STATEMENT OF CONDITION

DECEMBER 31, 1953

RESOURCES

Cash and Due from Banks	$ 2,192,472.64
United States Government Obligations	7,122,616.50
Other Bonds and Securities	1,356,559.61
Loans and Discounts	5,506,705.60
Bank Premises Owned	8,000.00
Other Resources	24,663.36
	$16,211,017.71

LIABILITIES

Capital Stock	$ 300,000.00
Surplus	312,500.00
Undivided Profits	137,559.75
Reserve for Contingencies	51,369.16
DEPOSITS	14,641,249.95
United States Treasury Tax and Loan Account	143,479.10
Hypothecated Accounts (Sec. 710-180 G. C.)	532,425.65
Other Liabilities	92,434.10
	$16,211,017.71

Securities carried at $792,218.75 are pledged to secure United States Treasury Tax and Loan Account as permitted by law.

Member Federal Deposit Insurance Corporation

Member Cleveland Clearing House Association

(Deposits insured to $10,000.00)

DIRECTORS OF NORTH AMERICAN BANK

Anton Grdina, Anthony J. Perko, M.D., Frank Mramor, Joseph H. Lackamp, Frank M. Jaksic, Charles J. Lausche, Raymond F. Breskvar, Michael Telich, Frank L. Grdina, Edward W. Daniel, August A. Uranker, D.D.S.

3 EAST SIDE OFFICES
6131 St. Clair Avenue 15619 Waterloo Rd.
3496 East 93rd St., cor. Union Ave.

AVGUST ŠENOA:

Diogenes

Zgodovinska povest iz 18. stoletja

(Nadaljevanje)

Ampak tisti 'potem' se je vlekel brez konca in kraja; prišleki so ostali, obleki tudi krajinske uniforme in vse je kazalo, da jim hrvaške sinekure ugajajo. Klefeld je bil sploh zvit, domiseln in previden človek, gladek in sladek kavalir, v govoru izredno dobrodušen in prijazen.

Čeprav je bil tujec, je zelo pazljivo spremljal hrvaške zadeve, zmerom je z živo besedo zagovarjal Hrvate; in ko je nazadnje dobil še hrvaško domovnico, se je javno proglasil za Hrvata, dasi je komaj klatil po hrvaško. Po tej svoji malone demonstrativni prijaznosti za domačo stvar je Klefeld postal močno priljubljen pri vseh strankah. Bil je človek dunajske šole, omikan v dvorni službi.

Sreča mu je bila mila in ko je šel grof Karlo Baćan s hrvaškimi četami v Belgijo, ga je vzel za priobčnika. Tako je Klefeld zašel v Hrvaške kraje, v neobdelano zemljišče sicer, toda upal je, da bo zanj zlat rudnik. Klefeld je bil spiritus familiaris (duša in srce.) odsotnega bana, kajti Baćan je stalno živel na Dunaju, zaposlen z dvorno stranko, in si na vse kriplje prizadeval, da se proti pravicam kraljevine vpelje vojaška krajinska uprava, hkrati pa zmerom iskal za to nezakonit o ravnanje zakonito obliko in izgovor. Kanonik Baltazar Krčelić je bil zbudil Klefeld željo po hrvaški deželi in z njo v zvezi nove upe. Kot bivši predstojnik hrvaškega semenišča na Dunaju je bil čestokrat pri banu in je pribočniku Klefeldu na dolgo in široko hvalil življenje na Hrvaškem.

Klefeld je prišel v Zagreb in tam našel že Krčelića; pretkani Nemec je takoj začel plesti svoje mreže na vse strani. Posel ni bil kdovekaj težak. Na prvi pogled je opazil, da se plemstvo in duhovščina prekasto gledata, da se kanoniki in velikaši črtijo ko pes in mačka. Ta razdor se mu je zdel zelo ugoden. Staro latinsko prislovico: "Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima" poznajo sicer že šolarji, toda je resnična tudi med zrelimi možmi.

In na ta temelj je Klefeld postavil svojo stavbo. Res svojo? Kaj ni bil pribočnik bana, ogrskega velikaša? Vsekakor. Klefeld si je veliko dopisoval z banom, hkrati je pa poslušal tudi tajne napotke dunajskega vojaškega sveta. Ubogal je dva gospodarja in prav zato ostal samosvoj.

Daleč od Baćana je lahko delal tudi na lastno, se pravi dunajsko pest, kar je tudi bilo. Bil je sluga državnega ustroja in je imel zbrane vse niti v eni sami, neodvisni pesti; tako je varal tudi bana, ki navzlic svojemu hlapčevanju le ni mogel pozabiti, da je ogrski velikaš. Ampak v resnici je služil samo sebi, svoji mošnji. Kajti domovine in naroda taki ljudje sploh nimajo.

Od kanonikov Krčelića in Patačića je drzni tujec hitro zvedel za slehernega hrvaškega velikaša in dostojanstvenika, kje ga čevelj žuli. Vedel je, kaj je komu treba privezati na trnek; še več: proučil je rodbinsko življenje vsakega posebej. No, ko je spoznal razne državne in družinske skrivnosti, je kar na lepem pustil stranko prečastitih gospodov kanonikov na cedilu. Potreboval je drugačnih prijateljev, potreboval je pomoči onih velikašev in plemičev, ki so imeli v rokah hrvaški sabor. In Klefeld, ki se je doslej družil samo s kanoniki, se je kar čez noč začel dobrikati podbanu Rauchu, Ivanu Bužanu, protonotarju Adamu Najšiću, Franju Kuševiću in Josipu Magdaleniću. In res jih je s svojo bistro pametjo prelisičil. Banu je pomagal zavirati zahteve kaptola in škofov ter ščuval plemstvo na živahnejšo agitacijo proti duhovščini; obljubljal jim je vojaške sinekure za sinove in svojce in jih tako neopazno polovil v svojo nevidno mrežo. Samo banskega namestnika grofa Ljudevita Erdodyja ni mogel ujeti. Grof Ljudevit je bil bogataš in velikaš, ki je imel stalno v mislih besedo: Noblesse obige—plemstvo nalaga dolžnosti.

Užival je velik ugled in samostojnost, toda ni maral višjih časti. Sicer ni bil izurjen in učen državnik, imel je pa dovolj zdravega razuma; res mu je manjkala velika gibalna sila in trdna volja, v njegovi duši pa je živel spomin na pradede Šimuna, Petra, Ivana in Toma Erdodyja. S sumljivim pogledom je opazoval to novo, kalno gibanje na Hrvaškem in se čimbolj izogibal divjih strankarskih bojev.

Še takrat se je hotel odpovedati banskemu namestništvu, toda zmerom ga je pregovorila žena, precej častihlepno bitje; na vsak način je hotela voditi kolo v družbi in biti po dostojanstvu med velikašicami.

Klefeld se je sladko in pohlevno približal banskemu namestniku, toda grof Ljudevit ga je sprejel s tako prezirnim pogledom in mrzlo besedo, ga tako pritisnil ob tla s svojim aristokratskim ponosom, da je poparjeni Nemec takoj pobral šila in kopita ter spoznal, da z grofom ne bo mogel mešetariti.

Zato pa je drugod napel vse sile in res premotil plemstvo. Hrvaški sabor ni niti zdelal niti sprejel krajiškega statuta. Skrivaj ga je za zaprtimi vrati in brez vednosti banskega namestnika s Klefeldom skovala peščica velikašev in poslala na Dunaj, češ da je to volja stanov.

Toda ban je iz statuta črtal vse točke, ki bi velikašem dajale zlatih sadov, in tako okrnjenega je podpisala kraljica. Krajinsko diplomo so poslali zagrebškemu saboru, ki pri vsem tem ni imel drugega posla, kakor dajati denar.

Sabor je pobesnel zaradi Klefeldove prevare, med plemstvom je završal vihar in diplomo so hoteli vreči ad acta — v koš, toda Klefeld se je vrnil k duhovski stranki in nagovoril cerkvene gospode, da iz mržnje proti velikašem potegnejo z najnižjim plemstvom in glasujejo za vse, kar vsebuje statut.

Klefeld je spet zmagal. Smehljal se je in poslušal, kako ga nedavni prijatelji kolnejo, kako velikaši vpijejo škofu in kanonikom: "Vi ste izdajalci domovine in domače svobode!"

Bilo je v začetku novembra 1750. Klefeld je imel na hrbtu prekrižane roke in s povešeno glavo hodil po svojem kabinetu. Bil je slok, suh možak na dolgih, tankih nogah, malce zgrbljenega života. Obrito žolto obličje je imel podolgovato in mršavo, brado šilasto, ustnice tanke, ozko, visoko čelo in majhne, rumene, nemirne oči. Zmerom se je smehljal. Nasmeh, to znamenje naivnosti, je najboljša krinka, da človek skrije svetu svoje misli in občutke. Samo kadar je bil sam ali je govoril z ženo in pred vojaki, se mu je obraz vrnil, ker je bil oblečen samo v dolg, moder krajinski telovnik s srebrnim obrobkom; ozke hlače so pa bile zatlačene v visoke škornje z ostrogami. Na mizi je ležala sablja, polkovniški suknjič in trirogi klobuk. V velikem naslonjaču zraven polkovnikove mize je sedela v črni svili njegova žena baronica Margareta Klefeld. Žena je bila precej priletna, drobna in suha. Obraz je bil, razen velikega rdečega nosu, zmečkan v nešteto gub in podolgovat. Ustnice je imela nabrekle, brado kakor odsekano, iz ust pa so ji štrleli razmajani žagasti zobje.

Gospa polkovnika je bila menda hudo nervozna. Črne košate obrvi so ji večkrat zadrgetale, sive bodeče oči pa silno razkačeno pomežiknile polkovniku. Lasje kakor da niso bili njeni, marveč kupljeni; če gospoda soproga ni prekašala v letih, pa tudi ni kdove kaj zaostajala za njim.

"Venceslav!" je rekla precej ostro.

"Kaj je, draga Margareta?" je jezno vprašal polkovnik; energične žene še pogledal ni.

"Si pozabil, kaj sem ti naročila?"

"Nisem, srček."

"Kaže, da si."

"Nisem, ti pravim."

"Uspeha ne vidim."

"Potrpi malo. Počakaj."

"Čakam že celo večnost."

"Ta posel ni lahak."

"Da sem jaz moški, bi bil lažji."

"Povedal sem ti že, da moram biti previden."

"Tako govori Klefeld! Vse mogočni, slavljeni Klefeld!"

"Državni posli in možitev hčere je dvoje popolnoma različnih zadev."

"Seveda, ker si brez volje in energije."

"Molči vendar, te prosim!" se je razkačil polkovnik.

"Molči, molči, to mi stalno brusiš!" je zardela gospa. "Menda veš, da ne smemo dolgo čakati. Naša Amalija sicer ni popek . . ."

"Vem, zato je pa razcvetela roža," je zagodel polkovnik.

"Tristo vragov!" je zavpila Margareta. "Se tako pikro govori o edinki? Amalija je kar čedno dekle. Ima nežno postavo in nežen značaj kakor jaz. Potrebuje moža."

Polkovnik ni črhnil ne bev ne mev, toda pri teh besedah 'kakor jaz' je s pogledom nehote ošinil ženo in obraz mu je spreletel porogljiv nasmeh.

"Kaj sodiš o Bergenu?" je osato nadaljevala mršava baronica.

"Ne govori mi o tem človeku."

"Zakaj ne? Na Dunaju ima polno zvez! Danes, jutri . . ."

(Dalje prihodnjič)

Dobrodošli nasveti od delavcev

Mnoge velike ameriške industrije, trgovine in druga podjetja priporočajo svojim uslužencem, da sugestirajo razna izboljšanja v obratih. Več sto podjetij je celo včlanjenih v posebni osrednji organizaciji, katera zbira vse sugestije in jih daje na razpolago vsem včlanjenim podjetjim, ki jih morejo rabiti. Mnoga nadaljna podjetja pa na svojo roko zbirajo sugestije od svojih uslužbencev.

Ta sistem zbiranja sugestij se rabi v praksi že okrog deset let in se dobro izplačuje. Sugestije se nanašajo na izboljšanje ali cenejšo izdelavo produktov, za večjo varnost v obratih, za hitrejšo in varnejšo transportacijo, za boljše delovne razmere, za izboljšanje upravnega sistema in tako dalje.

Uslužbenci pri svojem delu opazijo marsikaj, kar bi se dalo ali bi bilo potrebno izboljšanja, česar morda upravno osobje ne vidi ali ne razume tako dobro, kot ljudje, ki so z delom v najožji stiki. Delavci se tudi učijo tako rekoč iz lastnoročnih izkušenj. Dalje so med njimi tudi bistroumni ljudje, katerim je iznajdljivost prirojena. Za sugestije izboljšanja, ki se v praksi obnesejo ,so svetovalci nagrajeni. Nagrada morda znaša samo $25 ali pa tudi do pet tisoč dolarjev ali več.

Osrednja organizacija za sugestije je lani prejela okrog 260,000 sugestij. Vse seveda niso bile praktične. Le okrog 13 odstotkov je bilo odobrenih in v praksi porabljenih. Za te nasvete je bilo svetovalcem izplačano v nagradah nad sedem milijonov dolarjev. Posamezna podjetja so v istem času dobila nad 800,000 najrazličnejših sugestij od svojih uslužbencev. Koliko je bilo sprejetih in v praksi izrabljenih, nismo brali, niti koliko je bilo zanje plačano v nagradah.

Vsekakor je moralo biti znatno število dobrih sugestij, ker so podjetniki navdušeni za ta sistem. Poročano je bilo le o nekaterih posameznih primerih, ko so uslužbenci dobili za svoje sugestije po tisoč, dva tisoč in tudi do šest tisoč dolarjev.

Izboljšanja, ki jih uslužbenci priporočajo, so dostikrat malenkostna, toda pri veliki produkciji pomenijo velik prihranek za delodajalca. Na drugo stran pa so take izboljšave večkrat koristne tudi za delavce na splošno, ker jim olajšajo delo ali zmanjšajo nevarnost ponesrečb.

—NEW ERA, glasilo ABZ

CHICAGO, ILL.
FOR BEST
RESULTS IN
ADVERTISING
CALL
DEarborn 2-3179

BUSINESS OPPORTUNITY

For Sale by owner or Rent — TAVERN — Fully equipped, well established, excellent Factory location on transportation. This is a wonderful opportunity for couple. A terrific money marker. Must sell or rent at a sacrifice, going into Hines Hospital. Call MItchell 6-9831 or MItchell 6-0501

FLOWER AND GIFT SHOP FOR SALE — Reasonable — Illness. HAymarket 1-3792

Good Buy — DELICATESSEN — Also carries notions. Well established trade. Only selling due to illness. Nice living quarters in rear. See to appreciate. BIshop 7-9433

WANTED TO RENT

ATTENTION, LANDLORDS! — We are homeless! Substantial family, 4 adults, will take immediate possession of 6 room apartment in desirable building and location, Oak Park. 1st, 2nd floor and good transportation essential. Also modern kitchen and bath. Highest references. Call business hours. MOhawk 4-5050

HOUSE WANTED TO RENT — North or North suburbs. Professional woman needs small house with large yard for self and son. Must be walking distance to transportation. HOllycourt 5-7832

V blag spomin

pete obletnice smrti našega nepozabnega očeta

JOHN ZALLER

ki je umrl 4. januarja 1949

Žalujoči ostali:

HERBERT, RAYMOND in LEONARD, sinovi
EILEEN, hči
LUCY, snaha
JOHNNY in GREGORY, vnuka

Cleveland, O., 5. jan. 1954.

OKENSKE ZASTORE IZDELUJEMO IN SČISTIMO
Narejeni po meri . . . in inštalirani. Imamo BONTEX zavese, ki se operejo, in beneške zastore. Pokličite za brezplačne proračune.
BUCKEYE WINDOW SHADE CO.
12231 LORAIN CL 1-3510

NAZNANILO!
CENJENI JAVNOSTI SPOROČAMO, DA SMO OTVORILI
FLORA'S & THELMA'S RESTAURANT
na 8710 SUPERIOR AVENUE
Restavracija odprta dnevno od 8. zj. do polnoči; ob nedeljah od 4. do 12. zvečer. — Fina domača kuha.

V blag spomin

ob sedmi obletnici prerane smrti predragega soproga in nikdar pozabljenega očeta

ANTON DOLGAN

ki je za vedno zatisnil svoje oči dne 5. januarja 1947.

Srčno ljubljeni soprog,
nepozabni dragi oče,
ki si ločil se od nas,
ter nas v žalosti zapustil.

Sladka nam je misel na Te,
pa na ljubki Tvoj nasmeh
in besede ljubeznive,
ki si imel jih do vseh.

Na Tvoj grob bomo položili
rudečih vrtnic šopek lep,
naj bo dokaz ljubezni naše,
da spomin je na Te svet.

Žalujoča soproga in otroci

Cleveland, Ohio, dne 5. januarja 1954.

FINANCIAL STATEMENT
OF THE
ST. CLAIR SAVINGS & LOAN COMPANY
DECEMBER 31, 1953

ASSETS

Cash on Hand and in Banks	$ 1,098,750.09
United States Government Bonds	954,020.90
Loans on First Mortgage Security	12,864,826.01
Real Estate—Office Buildings	148,645.29
Furniture and Fixtures	41,779.73
Federal Home Loan Bank Stock	177,400.00
All Other Assets	210.83
Total Assets	$15,285,632.85

LIABILITIES

Savings Deposits		$12,379,415.71
Loans in Process and Escrow Funds		1,141,477.16
Advances from Federal Home Loan Bank		560,000.00
Borrowers' Accumulations for Insurance and Taxes		5,885.59
All Other Liabilities		14,521.17
CAPITAL AND SURPLUS		
Capital Stock	$244,106.84	
Undivided Profits	194,163.86	
Reserve Fund	746,062.52	1,184,333.22
Total Liabilities, Capital and Surplus		$15,285,632.85

ALL SAVINGS DEPOSITS INSURED UP TO $10,000.00
by the
FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION,
AN INSTRUMENTALITY OF THE U. S. GOVERNMENT

2½% CURRENT RATE ON SAVINGS 2½%

DEPOSITS MADE ON OR BEFORE JANUARY 11th EARN INTEREST FROM JANUARY 1st

St. Clair Savings & Loan Co.
A SAVINGS INSTITUTION
Two Convenient Offices
6235 ST. CLAIR AVE. 813 EAST 185th ST.